

7.

Τότε και τώρα...

- Τι κάνουν η Χριστίνα και η μαμά της;
- Τι νομίζεις ότι βρήκε η μαμά;

Η μαμά της Χριστίνας αποφάσισε να τακτοποιήσει τις ντουλάπες του σπιτιού. Την ώρα που συμμαζεύε τα συρτάρια, βρήκε μια παλιά φωτογραφία. Σκεφτόταν να την κρεμάσει στον τοίχο, όταν μπήκε στο δωμάτιο η Χριστίνα.

Πώς ήσασταν έτσι;

Διαβάζω το κείμενο και απαντώ στις ερωτήσεις

Χριστίνα: Μαμά, τι είναι αυτή η φωτογραφία; Ποιοι είναι αυτοί εδώ;

Μαμά: Ο μπαμπάς κι εγώ, αγάπη μου. Δε μας γνώρισες;

Χριστίνα: Πώς να σας γνωρίσω; Αυτή η φωτογραφία είναι εκατό χρονών! Τι θα την κάνεις;

Μαμά: Λέω να την κορνιζάρω και να την κρεμάσω.

Χριστίνα: Τι λες, βρε μαμά; Θα βάλεις αυτό το πράγμα στον τοίχο;

Μαμά: Γιατί; Τι έχει;

Χριστίνα: Μα πώς ήσασταν έτσι; Τι ρούχα ήταν αυτά που φορούσατε; Κοίτα γιακάδες, κοίτα μαλλιά! Πώς κυκλοφορούσες μ' αυτή τη φούστα, βρε μαμά;

Μαμά: Για να σου πω! Όταν ήμουν στην ηλικία σου, έτσι κόβαμε τα μαλλιά μας και αυτά τα ρούχα υπήρχαν στα μαγαζιά!

Χριστίνα: Και σας άρεσαν αυτά τα καρό παντελόνια; Σαν παλιάτσος είναι ο μπαμπάς.

Μαμά: Ναι, ήταν κάπως κακόγουστο το '70, αλλά κι εσείς είστε καλύτεροι σήμερα; Τουλάχιστον εμείς τρυπούσαμε μόνο τα αφτιά μας και δε βάφαμε τα μαλλιά μας ροζ όπως η φίλη σου η Μαρία.

Χριστίνα: Δικά της είναι τα μαλλιά και τα κάνει ό,τι θέλει. Εσύ, τελικά, θα την κορνιζάρεις τη φωτογραφία;

Μαμά: Ναι, γιατί θέλω να βλέπουν όλοι ότι τον ήξερα από δεκαεφτά χρονών και τον αγαπούσα από τότε!

α. Τι θα κάνει η μαμά της Χριστίνας την παλιά φωτογραφία;

β. Η Χριστίνα συμφωνεί με την ιδέα της μαμάς της;

γ. Γιατί; Τι πιστεύει η Χριστίνα;

δ. Τι θα κάνει τελικά η μαμά; Γιατί;

Η μαμά της Χριστίνας **φορούσε** μόνο παντελόνια
Φόρεσε φόρεμα πρώτη φορά όταν πήρε το πτυχίο της

διαβάζω

μπορώ

μιλάω

⚡
διαβάζα

μπορούσα

μιλούσα (μίλαγα)

1 α. Συμπληρώνω

διάβαζα	έγραφα	περπατούσα	τηλεφωνούσα
<i>διάβαζες</i>			
	<i>έγραφε</i>		
		<i>περπατούσαμε</i>	
			<i>τηλεφωνούσατε</i>

1 β. Συμπληρώνω

λέω → *έλεγα*
 καίω → _____
 κλαίω → _____
 ακούω → _____
 φταίω → _____
 τρώω → _____

θέλω → ήθελα είμαι → ήμουν
 ξέρω → ήξερα έχω → είχα

2. Συμπληρώνω τα κενά όπως στο παράδειγμα

Όταν ο μπαμπάς της Χριστίνας ήταν 17 χρονών έκανε διάφορα παράξενα για την ηλικία του πράγματα και κάποια άλλα πιο κανονικά:

τα παράξενα	τα κανονικά
<p>Κοίταζε (κοιτάζω) τα αστέρια και _____ (ξέρω) όλους τους αστερισμούς, γιατί _____ (θέλω) να γίνει αστρονόμος. _____ (διαβάζω) φιλοσοφία και ιστορία, _____ (τρέχω) με τις ώρες με το ποδήλατο έξω από την πόλη, και δεν του _____ (αρέσουν) οι Μπιτλς που _____ (είναι) τότε στη μόδα.</p>	<p>_____ (δουλεύω) στις διακοπές για το χαρτζιλίκι του. _____ (οδηγώ) το αυτοκίνητο του πατέρα του κρυφά από τη μάνα του, _____ (παίζω) ποδόσφαιρο στο σχολείο. _____ (αγαπάω) μια συμμαθήτριά του, αλλά δεν της το είπε ποτέ.</p>

Σκέφτομαι και λέω: Όταν ήμουν πιο μικρός...

- α. τι έκανα που δεν έκαναν οι άλλοι;
- β. τι έκανα που δεν κάνω τώρα;
- γ. τι δεν έκανα και κάνω τώρα;

3. Τι φορούσαμε (οι συμμαθητές μου κι εγώ) πριν από πέντε χρόνια; Τι φοράμε τώρα;

4. Ρωτάω τους γονείς μου και απαντάω

Όταν οι γονείς μου ήταν στην ηλικία μου...

- 1. τι ρούχα και τι παπούτσια φορούσαν;
- 2. πώς χτένιζαν τα μαλλιά τους;
- 3. πώς διασκέδαζαν;
- 4. τι βιβλία διάβαζαν;
- 5. τι μουσική άκουγαν; / ποιοι τραγουδιστές τούς άρεσαν; / τι χορούς χόρευαν;
- 6. πώς ήταν το σχολείο τους (οι καθηγητές ήταν αυστηροί, τα αγόρια και τα κορίτσια πήγαιναν στο ίδιο σχολείο...);

5. Τι φορούσαν οι άνθρωποι που έζησαν στον ελληνικό χώρο; Βάζω τις εικόνες σε χρονολογική σειρά

Τι φορούσαν οι Έλληνες την περίοδο της Τουρκοκρατίας;

Σίγουρα για τους πιο πολλούς από μας η απάντηση στην παραπάνω ερώτηση είναι ότι οι Έλληνες φορούσαν τα ρούχα της εικόνας: μακριά φορέματα οι γυναίκες και φουστανέλες οι άντρες. Δεν είναι όμως ακριβώς έτσι τα πράγματα. Η φουστανέλα φοριόταν μόνο στην Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα, στα νησιά οι άνδρες φορούσαν βράκες και στη Βόρεια Ελλάδα μπουραζάνες, ένα παντελόνι φαρδύ πάνω και στενό κάτω. Σε κάθε πόλη και σε κάθε χωριό τα υφάσματα, τα σχέδια, τα χρώματα και τα κεντήματα άλλαζαν.

Μόνο το πουκάμισο είναι κάτι που φοριόταν από όλους και παντού: μακρύ για τις γυναίκες και κοντό για τους άντρες. Συνήθως με τα ρούχα ασχολούνταν οι γυναίκες στο σπίτι, υπήρχαν όμως και ειδικοί ράφτες που έραβαν και κεντούσαν με μεγάλη τέχνη. Και βέβαια, τα κοσμήματα –που φτιάχνονταν μόνο από άντρες τεχνίτες– δεν τα χαιρόνταν μόνο οι γυναίκες!

(στοιχεία από την εφημ. *Η Καθημερινή*, *Οι Ερευνητές πάνε παντού*, 26 / 3/ 2000)

• Ξέρεις τι φορούσαν οι άνθρωποι στον τόπο που μένεις πριν από διακόσια χρόνια;

χαιρόμουν(α)
 χαιρόσουν(α)
 χαιρόταν(ε)
 φοριόμουν(α)
 φοριόσουν(α)
 φοριόταν(ε)
 ασχολούμουν / ασχολιόμουν(α)
 ασχολούσουν / ασχολιόσουν(α)
 ασχολούνταν(ε)

χαιρόμασταν (/ε)
 χαιρόσασταν (/ε)
 χάιρονταν / χαιρόντουσαν
 φοριόμασταν (/ε)
 φοριόσασταν (/ε)
 φοριούνταν
 ασχολούμασταν (/ε)
 ασχολούσασταν (/ε)
 ασχολούνταν

6. Συμπληρώνω τα κενά με το ρήμα βαριέμαι

1. Προχτές τα παιδιά **βαριούνταν** να δουν τηλεόραση και πήγαν βόλτα.
2. Το καλοκαίρι ο Αλέξανδρος _____ να μένει σπίτι όλη μέρα και έκανε βόλτες με το ποδήλατό του.
3. Χτες το απόγευμα η Ελένη κι εγώ _____ να κάνουμε οτιδήποτε και μιλάγαμε δύο ώρες στο τηλέφωνο.
4. - Γιατί δεν ήρθατε σπίτι χτες; - _____ να βγούμε και μείναμε σπίτι.
5. - Αλέξανδρε, πού είναι οι ασκήσεις; _____ να τις γράψεις στο τετράδιο;

7. Συμπληρώνω

1. Σήμερα άντρες και γυναίκες φοράνε παντελόνια. Το 1850 καμιά γυναίκα δε **σκεφτόταν** (σκέφτομαι) να φορέσει παντελόνι!
2. Για να φτιαχτούν τα καλά ρούχα κάθε περιοχής της Ελλάδας _____ (χρησιμοποιούμαι) ακριβά υφάσματα.
3. Όταν ήταν μικρός, ο μπαμπάς μου δε _____ (θυμάμαι) ποτέ πού άφηγε τα ρούχα του. Τώρα τακτοποιεί τα ρούχα όλης της οικογένειας.
4. Στην αρχή, όταν ο Αλέξανδρος μιλούσε στη Ναόκο _____ (ντρέπομαι) και κοκκίνιζε.
5. Όταν ο παππούς λέρωνε τα ρούχα του, η γιαγιά _____ (παραπονιέμαι) πως _____ (κουράζομαι) πολύ να τα πλένει και να τα σιδερώνει.

Τα παπούτσια τότε και τώρα

Διαβάζω το διάλογο και απαντάω στις ερωτήσεις

Η Κωνσταντίνα μένει για λίγο καιρό με τη γιαγιά της στην Ελλάδα, ενώ οι γονείς της είναι δάσκαλοι στη Γερμανία, στο Άαχεν. Η Κωνσταντίνα δεν τα πάει και τόσο καλά με τη γιαγιά της, τη Φάρμουρ, όπως τη λέει, και δεν την ενδιαφέρουν και πολύ οι ιστορίες της γιαγιάς και των φιλενάδων της για την Κατοχή και την Αντίσταση. Η Φάρμουρ γύρισε και με κοίταξε ή μάλλον κοίταξε τα πόδια μου. Δέσε τα κορδόνια σου, θα πέσεις.

Περίμενα να το πει τρεις φορές, για να της απαντήσω: Δεν έχω κορδόνια.

Πώς δεν έχεις κορδόνια; Πώς δεν έχεις κορδόνια; Πώς δεν έχεις κορδόνια; Τι τα έκανες τα κορδόνια σου; Τι τα έκανες τα κορδόνια σου; Τι τα έκανες τα κορδόνια σου;

Της απάντησα πως ούτε ξέρω πού είναι. Ίσως στο Άαχεν. Φώναξε τις άλλες και τις ρωτούσε αν είχαν ξαναδεί μπουτάκια χωρίς κορδόνια. Όχι, δεν είχαν ξαναδεί.

«Λοιπόν, δείτε τώρα» είπα από μέσα μου.

Ευτυχώς άρχισε να μιλάει η Ασπασία και έπαψαν να ασχολούνται με τα κορδόνια. [...]

Η Φάρμουρ έλεγε πως φταίνε οι γονείς μου, που μ' άφηναν να τριγυρνάω έτσι. Η παχουλή Ασπασία είπε πως νομίζει πως είναι μόδα, γιατί τώρα θυμάται πως είδε και τον ανιψιό της να φοράει κάτι αθλητικά παπούτσια χωρίς κορδόνια, μα δεν έδωσε σημασία.

Μόδα; απόρησε η μικρή Ασπασία. Κι ύστερα άρχισε να διηγείται πως όταν ήταν δεκάξι χρονών, στο Περιστέρι, όπου ζούσε με τους γονείς της, περπατούσε ξιπόλητη. Χειμώνας, κρύο, πείνα, Κατοχή. Ένας ξάδερφός της της έδωσε κάτι παπούτσια που του ήταν μικρά. Δεν την ένοιαζε ούτε ότι ήταν αγορίστικα ούτε ότι ήταν παλιά. Ντρεπόταν που δεν είχαν κορδόνια. Έψαξε η μάνα της, μα δε βρήκε πουθενά.

Άκου να πεινάω, να κρυώνω, κι εγώ να κλαίω για τα κορδόνια!

Τώρα πια μιλούσαν τόσο σιγά που δεν τις άκουγα. Σκεπάστηκα μέχρι το κεφάλι με το πάπλωμα και μου ερχόταν μια να βάλω τα κλάματα, μια τα γέλια, που τα κορδόνια έγιναν τόσο μεγάλο θέμα.

Ούτε έκλαψα ούτε γέλασα. Με πήρε ο ύπνος.

(Αλκη Ζέη, *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της*, Κέδρος [διασκευή])

- α. Τι «πρόβλημα» είχαν τα παπούτσια της Κωνσταντίνας;**
- β. Είχες ποτέ τέτοια «προβλήματα» με τα δικά σου ρούχα;**
- γ. Τι έγινε στην Κατοχή με τα παπούτσια της Ασπασίας;**

- Στην Κατοχή, η Ασπασία ζούσε με τους γονείς της και περπατούσε ξιπόλητη
- Τότε ένας ξάδερφός της της έδωσε τα παλιά του παπούτσια

8. Υπογραμμίζω το σωστό όπως στο παράδειγμα

Η Ευρώπη ήταν μια πολύ ωραία κοπέλα, κόρη του βασιλιά της Σιδώνας, μιας πόλης στην Ασία. Μια μέρα φώναζε / φώναξε τις φίλες της και όλες μαζί πήγαιναν / πήγαν κοντά στη θάλασσα για να περπατήσουν και να παίξουν. Ο Δίας ήταν στον Όλυμπο και έβλεπε / είδε από ψηλά τις κοπέλες να διασκεδάζουν. Την ώρα, όμως, που κοίταζε / κοίταξε την Ευρώπη και τις φίλες της, η Αφροδίτη έριχνε / έριξε ένα από τα βέλη της στην καρδιά του και αμέσως ο Δίας ερωτευόταν / ερωτεύτηκε την κοπέλα. Μεταμορφωνόταν / Μεταμορφώθηκε, λοιπόν, σε άσπρο ταύρο και πήγαινε / πήγε κοντά της. Εκείνη δεν τον φοβόταν / φοβήθηκε καθόλου: άρχιζε / άρχισε να του βάζει λουλούδια στο στόμα και του κρεμούσε / κρέμασε ένα στεφάνι στο λαιμό του. Μετά ανέβαινε / ανέβηκε στην πλάτη του αλλά αμέσως ο ταύρος πετούσε / πέταξε πάνω από τη θάλασσα. Ο Δίας πήγαινε / πήγε την τρομαγμένη Ευρώπη στην Κρήτη και από τότε όλη η ήπειρος που κομμάτι της είναι η Κρήτη λέγεται... Ευρώπη.

